

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " 2 "
15 " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
šteč. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

O naših c. kr. uradnikih.

(Kratka, pa nujna beseda naši vladi.)

Ravno minule mestne volitve ljubljanske
so, kakor že mnogokrat, tudi letos zopet po-
kazale nam c. k. uradnike raznih strok v ne-
kakem posebnem, nenaravnem svitu in spomnili
smo se besedi, ktere smo slišali lani v dežel-
nem zboru iz ust nekega poslanca, namreč:
„da so pri nas vsake volitve boj
ljudstva z vlado.“ Več ne maramo reči,
ker mislimo, da je to dosti jasno. Tudi te
reči ne bomo na dolgo vlekli, marveč le v par
kratkih stavkih želimo povedati vladi, kar nam
srce teži.

Vsak c. kr. uradnik je služabnik države,
svojo oblast pa ima od vladarja ali njegovih
namestnikov. Toraj je po vsakem uradniku
kolikor toliko reprezentovan vladar sam, vsak
uradnik je nekako namestnik vladarja. In ker
je to, sme po pravici zahtevati od drugih tisto
spoštovanje, ki gre vsakemu, kateri ima oblast
od vladarja. To je popolnoma prav, ali vsaka
reč ima svoje konsekvence. Spoštovanje
je osebna reč, do ktere se ne more
nič siliti, če je dejansko, a ne le navidezno,
formalno. Nam se zdi, da naši vladi ni eno in
isto, če uradnike spoštujemo le na videz, v
srcu pa ne, toraj jej mora biti ležeče vse na
tem, da jih spoštujemo ne le formalno, to je
njihove osebe kot vladne, nego tudi v resnici, to je
njihov značaj. Zadnje se, pa ne doseže po
ukazih, marveč se mora zaslužiti, in da se za-
služi, na tem mora biti ležeče vladi ne le za-
voljo dotičnih uradnikov, nego bolj še zavoljo
same sebe, zavoljo države, kajti znano je, da
je poslovati z uradnikom, ki je ljudem pri-

ljubljen, ktere ga spoštujejo, veliko lažje in
vspešneje, nego z nepriljubljenim, ktere ga ljudje
postrani gledajo in se ga ogibljejo, kjer le
morejo. Saj zgodovina uči, koliko je že marsi-
kter država trpela škode po svojih nepriljub-
ljenih poslih in da je ktera prišla po enem
samem v hudo nevarnost.

Spoštovanje zasluži le tisti človek, ki svoje
dolžnosti zvesto spolnuje. Dolžnosti uradnika
ktere koli vrste so tiste, ki mu jih naklada
služba njegova, in te so dvojne: do države in
do državljanov, to je tistih, kateri državo po-
konci držé; če hoče toraj spoštovan biti, mora
oboje dolžnosti vestno spolnovati, ne le prvih.
On mora podpirati vlado v svojih namenih in
ker menda nobene države namen ne more biti
ta, da bi tlačila in zatirala svoje zveste pod-
ložnike — ker bi s tem zatirala sama sebe —
toraj tudi noben uradnik ne sme biti nasprotnik
naroda, med katerim živi. Brž ko postane to,
ni vreden spoštovanja, ktero bi moral imeti
povsod že v interesu države.

Zdaj smo tam, kamor smo se po tem po-
trebnem ovinku napotili. Ker je Avstrija mno-
gojezična in sestavljena iz raznih narodov, so
tudi uradniki raznih jezikov in narodnosti, to-
raj tudi razne politične vere, kar je čisto na-
ravno, in notranje prepričanje se ne sme ni-
komur jemati s silo, to je že prirojeno po ma-
teri in kdor to svojo vero iz ktere koli vzroka
zataji, je odpadnik, re n e g a t.

Kako li je s c. kr. uradniki v tem obziru
pri nas? Ali se jim pušča po lastnem prepri-
čanju ravnati z u n a j uradnega delokroga, n.
pr. pri volitvah? — — —

Recimo, da jih je kolikor toliko, ki volijo
kazinske kandidate s pravega prepričanja, ta-

kim se ne dá nič drugega očitati, kakor to, da
pozabijo naroda, med katerim žive; ali pa vsi,
ki one kandidate volijo, store to iz pravega
prepričanja, iz lastnega nagiba? Ali jih ni
marveč veliko, ki to storé iz drugih vzrokov
in bi se vstopili na vse drugo stran, če bi se
ne bali slabih nasledkov?

Da je tako, nam pričajo vsake volitve,
tudi zadnje. Med uradniki je jih precj narodne
politične vere, nekoliko jih hodi tudi res to
vero javno skazovat o volitvah s tem, da od-
dajajo brez vsega strahu svoje glasove narod-
njakom. Več jih je pa tudi, ki so pač narodni
in ne morejo zatajiti svojega prepričanja toliko,
da bi volili nasprotnike naroda, pa vendar tudi
toliko poguma nimajo, da bi to svoje prepri-
čanje dejansko pokazali; toraj se te „Scylle
in Charybde“ ogibajo s tem, da sploh volit
ne gredo.

Pri tem oddelku se nekoliko ustavimo. O
ravno preteklih volitvah je prišlo
n. pr. izmed narodnih profesorjev
volit jih le pet, vsi drugi so domá
ostali; nasprotno pa so prišli nena-
rodni profesorji vsi volit.

Od kodi prva, od kodi druga prikazen?
Ali je za to, da voli narodnjake, narodnemu
profesorju res treba poguma, ktere ga vsak
nima? Korajža ni vsakemu prirojena reč, zato
vprašamo to kar naravnost — vzlasti, ker je
profesor odgojitelj naše mladine, kateri mora
biti, da more vspešno delati, vzor vseh čed-
nosti in odličnosti. Bojazljivost je pa slabost,
s ktero se ne bo rad kdo ponašal in ki se
učitelju mladine najmanj podá.

Nam ni znano, česa se ima c. k. profesor,
po rodu in mišljenji Slovenec, bati, če svoje

Ljubljanske slike.

Gostilničar (*homo spirituosus*).

(Dalje.)

c) Krčmar niže vrste (*homo copu-
lator speculans*). Tega brlog je že ves na niži
stopinji. Mize niso pogrnjene, ali če so, vsaj
z umazaniam ali strganim perilom, stoli okorni,
tla nesnažna, duh neprijeten. Postrežba je
ženska, kletarici se vidi burna preteklost že
na obrazu in na vsi postavi. Kedar ni gostov,
se postavi na prag ali gleda skozi okno —
oblečena s kako jopo oguljenega blagá, a ven-
dar žive, rudeče, višnjeve ali zelene barve, da
se od drugih žensk lahko razloči. Pijača in jed
ni za razvajene ljudi, še celó za kmeta ne,
k večemu za kakega mestnega postopača naj-
nižje vrste. Kleti ni, sodček vina se že kje
spravi, in več ko veder ga navadno tudi ne
premore; tudi shramba za razna jedila je od-
več, ker se vsa zaloga jedilnega blagá spravi
lahko v omarico. Za solnčno luč ta kupčija ni
napravljena, podnevi res ne boš videl znanega
človeka iti v tak brlog. Zato krčmarju tudi ni
treba skrbeti ne za kuhinjo, ne za klet, pač
pa za take ženske, ki so z vsakim „prijazne“;

preveč obnošene ne smejo biti, da gostu ne
jemljó „apetita“, ker potem gre še predno je
prvi četrt litra godlje iz vina in vode spraznil,
in ni ga več. Podnevi toraj ta krčmar ne žanje,
še le zvečer, proti polnoči se prične nje-
gova žetev, pri kateri mu njegove kletarice
vrlo pomagajo na različne načine. Kedar zapazi,
da je odveč v sobi, in da kletarica gostu dela
dobro drušino, se potegne kam in pride nazaj
še le, ko se mu zdi, da bo gost imel že prazno
posodo. Sploh skrbi vestno, da gost ni žejen
in lačen in če ta sam ne povzije dosti, mu
pomaga on in kletarica ali pa še njegova žena,
kubarica in kar je živega pri hiši; vse je tako
žejno in lačno, kakor da bi ves dan ne bili
nič jedli in pili. Ko je gost tako oskuben, da
nima več perja ali ga ne mara več dati, se mu
naznani, da je bila že policija dvakrat tu in
da se mora zapreti. Potem se vse pozgubi, le
krčmar ali kletarica, včasih tudi kletarica,
posveti gostu do vrat, ktere se potem zapró
za njim. On pa gre in računi, koliko perja je
tam pustil, in priseže, da ne bo v to jamo
več šel. Kaj tacega se tudi krčmarju zdi, zato
že prvokrat ponočnega tiča oskubi, kolikor ga
more. Oskubljeni na svojem potu proti domu

ne sreča nikogar, k večemu ponočno stražo. —
V brlogu bil je sam, kajti če se dva taka tiča
dobita v njem, je vsak bil prvokrat tu in slu-
čajno naletel, ne pozna pa nikogar v krčmi.
Krčmar to naglo ume in reče, da obeh gospo-
dov še ni nikdar videl pri sebi, žensko osob-
stvo ostane na drugi strani in se približa mizi
še le, če sta oba, ali če jih več počasi nabere
se, vsi že stari znanci in si drug pred drugim ni-
majo ničesar prikrivati. Potem se začne še le
pravo razveseljevanje, kuhano vino in pečena
piška pride na mizo, krčmar zapre večna vrata
in okna, da ni videti luči — in drugo jutro
so „gospodje“ suhi, nebeden nima vinarja v
žepu in vsakega lasje bole, če še nič hujšega
ni. Sploh je ta krčmar škodljiva zver, ktero
tudi policija pridno preganja, pa jej ne more
prav do kože.

d) Žganjár (*homo veneno vivens*). S
tem smo že tam, kjer se prične človeška rev-
ščina najnižje vrste. Brlog tega moža, kteremu
tudi pravijo „šnoparija“, je nečeden, temen,
zrak v njem zaduhel, prekajen s špiritom,
smrdljivim tobakom pa še z drugimi dišavami,
mize težke in površno tesane, stolov malo, ve-
čidel klopi, po mizah ni kruha, žveplenk, soli

prepričanje javno spozna voleč po njem, ni kakor pa ne moremo verjeti, da bi bili naši vladi ljubši ljudje brez vsega značaja, nego taki, ki imajo trden značaj in tudi po njem ravnaajo. Če se jim je pa res kaj bati, če toraj to, česar se boje, ni goli prazni strah, potem obžalujemo njih in vlado, ker to je obojnim neprijetno stanje. Vlada si odgoja ljudi, katerih narod ne spoštuje, toraj ž njimi težko dela; sami pa so usmiljenja vredni ljudje, ki še toliko samostojnosti nimajo, kakor najrevnejši človek, kateri sme peti, kar mu srce velevala. Take osode po svojih dolgih študijah, po tem, kar so jih te truda in denarja stale, pač ne zaslužijo, to bi bila pač čudna ilustracija nemškega izreka „Bildung macht frei.“ Če se kak neizobražen človek tako obnaša, kakor smo videli pri nekterih profesorjih in drugih c. kr. uradnikih, se mu ne more toliko zameriti, ker ni toliko politično izobražen, da bi si sam storil pravo sodbo ali se zavedal svojega greha; tukaj pa tega ni, vsak je in mora biti toliko izobražen, da ne tava po tmini in ve razločiti pravo pot od napačne.

Kaj mora toraj biti pri c. kr. uradnikih, da si tistih, ki so v srcu narodni, le malo upa na dan s svojim prepričanjem, da jih več domá ostaja pri volitvah, nekteri pa še celó volijo zoper svoje prepričanje?

C. kr. profesor, narodnjak „v srcu“, kterege smo prašali, zakaj ga ni bilo k volitvi, nam je odgovoril:

„Zdaj še ni varno voliti narodnjake.“

Oho!!! Je li to res? To vprašanje stavimo do deželne vlade in prosimo, da bi nam odgovorila, ker pod Taaffejevem ministerstvom, tega se vsaj nadjamo po njegovih besedah, mora nehati vsak pritisek do c. kr. uradnikov, čegar namen je žaliti kako narodnost.

In če je bojazljivost nekterih narodnih c. kr. uradnikov neopravičena, če vse, česar se v svoji domišljiji bojé, ni nič drugega, ko prazen strah, potem bi pač še dalje prosili našo deželno vlado, da prej ko prej razprši pri svojih uradnikih ta prazni, nenaravni strah, in to še pred volitvami za državni zbor. Če tega ne storí, bodo ti reveži še dalje živeli v praznem strahu in se o teh volitvah zopet poskrili, drugi pa bodo morda volili celó zoper prepričanje — iz bojazljivosti. Se vé, da takih potem

ne moremo tako spoštovati, kakor je v interesu vlade in države, ki mora biti na vse svoje uradnike ponosna. Časti in spoštuje se le pravi možák, ne pa človek, ki — — saj si vsak lahko misli, kaj hočemo reči.

Vse to govorimo še posebno iz ljubezni do c. kr. uradnikov našega rodú. Kako li bi ti zaslužili trjo osodo, nego je osoda uradnikov drugih narodov, če so svojemu poslu kos kakor oni ali morda še bolj? Če pri nas sme vsak tujec ravnati popolnoma po svojem prepričanju, zakaj bi bilo ravno domačinu to zabranjeno? Saj vendar nismo uporniki, puntarji, in če smo, naj nas stavijo pred sodnijo. Dokler pa tega ni, kako li, da bi c. kr. uradniki ne smeli misliti in delati z nami, če jih srcé žene k nam?

Prizori pak, kakoršne smo navajeni gledati ob volitvah povsod, kjer je nakupičenih po več. c. kr. uradnikov, so res neprijetni, ne nam, ne vladi in ne državi na čast. Vlada bi morala biti nad strankami, ne med njimi. Koliko se je po tem edino pravem in naravnem pravilu ravnala zadnja leta, to najbolje vé — ona sama.

Ali bo in kedaj bo drugač?

Napad na ruskega cara.

Dostikrat smo imeli že vzroke obžalovati, da smo mi primorani, podučevati se o ruskih razmerah iz nemških časnikov. Znano je, da je vsakemu Nemcu sovraštvo do Rusov prirojeno, zato pač ni čudno, če nemški časniki vsako priliko porabijo, kjer morejo o Rusih kaj slabega povedati, in da pri tem tudi niso posebno škropulozni, ali je resnica to, kar poročajo, ali ne. Ti časniki žalibog mnogo upli vajo tudi na Slovence, ter širijo o Rusih nepovoljne pojmove, ker žalibog še nismo tako daleč dospeli, da bi se čitali pri nas tudi ruski in drugi slovanski časniki, ki so nam prijazni in nam vse dobro želijo, nasprotno pak povsod nahajaš časnike nemške, in še Slovenci sami si plačujejo liste, ki nimajo za nas dobre besede, ampak le zavijače, laži, sumničenje, sovraštvo, zaničevanje. Opominjamo bralce, kakšen hrup so ti časniki pred turško vojsko pogнали češ, da Rusi še smodnika nimajo, ampak le zmleto oglje namesto smodnika. No, izid rusko-turške vojske je pokazal, kako izvrstno je bilo

to — oglje. Tako delajo ti ljudje zmirom, iz vsake muhe naredé slona, samo če je moč o Rusiji slabe pojmove raztrositi.

Zdaj, ko je neki fanatičen norec, Solovjev po imenu, na cesarja streljal, imajo zopet lepo priložnost, pisati dolge članke o tem, kako je Rusija razjedena po notrajni nezadovoljnosti, kako je t e d a j n a z u n a j s l a b a itd.

Ti sovražniki Slovanstva bi nič rajši ne videli, ko to, da bi se sklopila zopet kaka velika zveza vseh kraljev in cesarjev zoper Ruse, kakor jo je leta 1854 cesar Napoleon vkup stlačil, in da bi se ti nadležni Slovani vsi v Azijo potisnili, ali pa popolnoma podjarmili. Zato jim je vsaka prilika dobra, kjer zamorejo Rusijo v slabo luč postaviti, in kot slabo in samo v sebi razpadeno naslikati, da bi se je ljudje preveč ne bali, in da bi se taka zveza laglje vkup spravila.

Če imamo to resnico pred očmi, potem bomo vsak spis o Rusiji, ki ga v nemških časnikih najdemo, že vedno z neko nezaupnostjo brati začeli, in ta nezaupnost je popolnoma opravičena. — Da je v Rusiji mnogo ljudi nezadovoljnih z absolutizmom, morda tudi s samim seboj, radi verjamemo. Ječe in kazni so morda res preojstre, in včasih se zna komu kaka krivica zgoditi, kar je tem lože mogoče tam, kjer nad dotičnimi uradniki ni nobene kontrole. Nihilizem ima pa še druge vire. Brezverstvo se po ruskih šolah strašno širi, in študentje pridejo iz šol večidel kot nihilisti. Ta kuga je prišla v Rusijo iz zapadne Evrope.

Razun tega ima nihilizem glavne korenike v socialni nezadovoljnosti, bolezen, ki je razširjena po celi Evropi. Uzroki za nezadovoljnost so morda mnogi in veliki, kakor tudi v drugih državah, s tem pa še ni rečeno, da je potem to dobro, kar nihilisti zahtevajo in učé. Komunizem, t. j. da bi se vse premoženje razdelilo med ljudi, ne more osem dni obstati, taka komuna pa, kakor jo nekteri hočejo, da bi bili vsi gospodarji zemlje in da bi imeli vsi pravico do nje in do vsakdajnega kruha, tudi ta ideja bo ostala utopija, ker pridni ne bo hotel za lenega delati. Še bolj grd in ostuden je nauk nihilistov in socialistov, da se morajo vse vere odpraviti in vsi kralji iz prestolov vreči. Brez vere narodi ne morejo biti, to se je videlo pri francoski republiki in se bo tudi zdaj pokazalo; kar se pa cesarjev in kraljev

in popra itd., in če se tega prostora drži kuhinja, ni za goste, nego le za „birta“ in njegovo družino, gosti tudi ne hodijo k njemu jest, ampak le pit, in to ne z žeje, nego z navade, obupnosti. Pijača, ki se jim daje, ima različna imena, pa je le voda in špirit, morda je še kakega cveta kaj v nji, da jej da duh, po katerem se razloči. Gosti so ljudje nižega stanu, delavci, lenuhi, berači; zadnji zamenjujejo svoje priberačene krajcarje tu za gori omenjeno pijačo, med njimi je marsikteri, ki je nekda boljše dneve videl, pa po nesreči ali svoji krivdi prišel na ta stan, iz kterege se ne more ali ne mara več izkoptati. Vsak obiskovalec tega „hotéla“ se odlikuje po strgani, oguljeni in umazani obleki, razmršeni laséh in zabuhlem obrazu. Na kredo nobeden nič ne dobi, nasprotno je še celó navada, da se po loži denar na mizo, še predno je mali kozarec nalit; kedar pa ni nič več okroglega v žepu, krčmar še vode ne dá, gluh je za vse prošnje, ne ginejo ga ne obljube, ne kletev, ne žuganje, pač pa se prošnjiku, če je preveč siten, pomaga čez prag prej, nego ga je volja iti. Najživahneje je po takih hramih v petek in soboto; takrat vidiš te goste, moške in ženske, iz za-

kristij, kjer so miloščno dobili, v procesijah kakor mravlje naravnost marširati v žganjarijo, iz ktere je potem slišati že dopoldne vriskanje in popevanje pouličnih pesem. Gostilničar pozna svoje ljudi in jemlje plačo tudi v blagu, večidel v obleki, katero je gost dobil za pokritje svojega na pol nagega života; za količkar še rabljivo srajco dá po en glažek ali celo dva, za suknjo pa toliko, da se ga gost do dobrega napije in potem v kakem grabnu za plotom v dežji in mrazu sladkeje spi, nego drug človek v najmehkejši postelji. Čeravno ima ta gostilničar svoje navadne in zanesljive goste, se mu vendar pripeti, da dobi tudi ne navadne unanje, posebno o smajnih dneh ali kedar se vojaki nabirajo, in to so kmetje; tem že toliko zaupa, da ne zahteva plače naprej ali pa iz roke v roko; kedar pridejo iz tega hrama, se jim navadno pozná tako, da vsa okolica sliši in včasih ne gredo domu, ampak na rotovž v luknjo prespat se. — Ostudna krčmarija toraj krčmarju že nese, gostov se mu ne manjka, ker pijanost pri njem ni tako draga, kakor tam, kjer se toči vino in pivo; za 10—15 kr. one grdobije v životu se bolj pozna, kakor za 50—80 kr. piva ali vina. Zato

tudi ne bo nikoli zgubil svojih gostov, dokler bodo ljudje pili iz tega namena, da se vpijanijo; nasprotno: čim manj bo denarja, tem več bo dobil gostov, prihodnost mu je toraj zagotovljena.

Ta mož je toraj vsakako škodljiv črv v človeški družbi, ker pomaga ljudem moriti duha in telo. Koristen pak je njegov vrstnik kuhar ali „auskoch“ (coquus popularis). Ta ima že bolj pošteno občinstvo v svojem hramu: delavce, pošteneje berače, branjevke, stare ženice in ljudi, ki domá nimajo kuhinje, pa tudi ne toliko, da bi si privoščili zajuterk v kavarni kosilo in večerjo pa v kaki krčmi. Izbirljivi niso, všeč jim je vse, kar se dobi za 10 kr. ali še ceneje, in to kar v skledici brez vilic, noža in obrisalnice na goli mizi. Pijača ni zapoved, le če kdo hoče kozarec vina ali žganjčka (kratkega), ga dobi, da povžito robo z njim zabeli. Zadnja leta takemu ljudskemu kuharju ona kuhinja na strelišči zeló v škodo hodi zato mu je skoro ne smeš v misel vzeti. Vendar ima še svoje stare goste in to zato, ker obračajo po vrhu še „glažek kratkega“, kterege pa na strelišči ne dobé; tudi večerje doli ni, pri njem pa dobi delavec zvečer za 6 kr.

tiče, mislimo, da s predsedniki republike tudi ne bomo dosti na boljem. Čeravno kronani vladarji več potrebujejo na leto, je vendar s predsedniki še večja sitnost; predsednik, ki bo le na štiri leta voljen, bo tudi gledal, da si v tem kratkem času kaj pridobi, in njegov naslednik ravno tako, da se bodo grabeži kar vrstili. Iz Amerike smo slišali, kako je Grant ljudi svoje politične vere v službe postavljaj, in nasprotno misleče odstavljaj; pri predsednikih bo strankarska zagrizenost in sebičnost dosti krivice prouzročila, ker se bo vsak pogajal za to, da bi bil po pretečenem času zopet voljen, ali pa vsaj eden iz njegove stranke, ki mu potem kako dobro mesto podeliti more. Kralj ali cesar se nema bati, da bi ga odstavili, njemu tedaj ni treba pri strankah pomoči iskati, on stoji nad strankami, in to je velika prednost in vzvišenost, ki jo ima pred prezidentom kake republike. Akoravno ne poznamo natanjko vseh teženj ruskih nihilistov, vemo vendar toliko, da bi mi ne mogli njih programa odobriti, še več, še oni sami bi ga ne mogli izpeljati, ko bi se jim oblast v roke dala.

Kako razširjen je nihilizem po Rusiji, tega tako dolgo ne vemo, dokler nam tega kako bolj verovedno pero ne popiše, nego so nemško-judovski časniki. Mi vsaj smo takega mnenja, da stvar ni tako nevarna, kakor se piše. To pa sodimo iz dogodka, ki se je lani bral po časnikih. Ko se je namreč pripeljalo v Moskvo iz Kijeva kakih 300 študentov z eskorto, šli so jim moskovski nihilisti in študenti naproti in so jih glasno pozdravili. Med ljudstvom pa se je razširil glas, da jih hočejo osvoboditi. Zato je vse ljudstvo vkup drlo in začeli so nihiliste in študente neusmiljeno pretepavati, češ, „to so tisti, ki hočejo cara umoriti.“ Le vojaška straža je nihiliste rešila, da niso bili vsi pobiti. Tako je ljudstvo caru zvesto in razkačeno na brezverce in brezdomovince, ki ne vedo družega, ko svojo rusko domovino grditi, kakor naši nemškutarji. Velika večina prostega naroda na Ruskem je nepokvarjena, nihilizem je razširjen le v na pol omikanih krogih, med dijaki in mestnimi postopači, ki mislijo, da je vera le za neumnega kmeta, in ki se jim sline cedé po bogastvu ruskih plemenitašev.

Na drugi strani pa nikakor ne spoznamo za dobro, če hoče ruska vlada nezadovoljnost zadušiti s še večjo ostrostjo. Strogost mora

biti združena z milosrčnostjo, ako boče kaj dosti. Samovolja prepotentnih činovnikov bi se morala še prej ostriči, nego braniti in povikšati. Z ljudmi je treba ravnati po človeški v dobi, ko se še trpinčenje živali ne dopuščajo več. Mi sicer ne verujemo, da bi ruski briči z ljudmi tako grdo ravnali, kakor se po nemških časnikih piše, saj vemo, da imajo Rusi že davno porotne sodnije, in več tiskovne svobode, nego mi Slovenci; pa nekaj resnice mora vendar biti na tem, sicer bi se število nezadovoljnih ljudi tako močno ne množilo.

Kolikor bolj peša vera, toliko bolj gine krščanska ljubezen, in zmirom težje je živeti na svetu, odkar se je vrgla med narode parola „kampf ums dasein“, boj vseh zoper vse v boju za vsakdajni kruh. Filozofi pravijo: „pogini, če nemaš toliko moči, da bi si življenje privojskoval!“ Ta nauk je pa ravno nasproten krščanstvu, ki uči, da je treba in da je dolžnost bogatejšega in močnejšega, pomagati slabšemu. Narodi naj se povrnejo h katoliškemu krščanstvu nazaj, pa ne samo narodi, ampak tudi njih vladarji, — potem bo zopet bolje na svetu.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 21. aprila.

Na Dunaji se delajo velike priprave za slavnostno obhajanje cesarjeve sreberne poroke. Naredil se bo velik spreved vsih stanov. Spreved se bo vršil v sledečem redu: Študenti univerze, telovadci raznih krajev in društev, dunajski strelci, godba, strelci iz raznih dežel, nekaj odbornikov slavnosti, deputacije raznih društev in obrtnijskih zadrug z zastavami, rokodelci vsake vrste, meščani na konjih, barjaktari na konjih, lovci na razno divjačino in iz raznih dežel, vrtnarji, vinorejci, rudokopi, peki, mlinarji in obrtniki vsake vrste, krojači, čevljarji itd., trgovci, zastopniki železnic, zopet godba, kleparji, graverji, tiskarji, umetniki, planiski lovci, požarne straže, veteranci iz raznih krajev. Zastavonosci bodo na konjih.

Iz Ljubljane se bodo oficijalno slavnosti udeležili gospodje: Josip grof Barbo, Karl Dežman, Ant. pl. Gariboldi, Martin Hotschewar, Franc vit. Langer, Aleks. Dreo, grof Thurn, dr. Jože Vošnjak, župan Laschan, dr. Ahačič, Kljun, Bürger in Doberlet.

Iz Metora v Dalmaciji se bo zidala cesta v Cetinje na Črui gori. Izženir Sklade bo delo vodil.

V Trstu niso mogli župana izvoliti, ker sta imela Angeli in Dimmer vsak po 26 glasov, tedaj nobeden absolutne večine.

Vojvoda **Württemberg**, poveljnik v Bosni, se je najbrž zavolj cesarske slavnosti preko Zadra in Trsta na Dunaj peljal.

V državnem zboru je na vrsti budget za naučnega ministra. Slišale so se stare tožbe o zatiranju Slovanov in Italijanov, o germanizaciji, o slabih lastnostih nove šole itd. Ustavoverna stranka teh tožeb še poslušala ni, sedeži so bili prazni v zbornici.

Vnanje države.

Iz Belega grada se poroča, da so oboroženi Arnavti upadli na srbsko ozemlje, mnogo ljudi pomorili in več vasi požgali. Srbska straža se je z njimi cel dan borila, in je mnogo mrtvih in ranjenih. Ko je Srbom večja pomoč prišla, so divjake vendar nazaj zapodili. Srbska vlada tirja od sultana zadostjenja in odškodnine.

Knez **Bogerides** (Aleko paša, ki je bil svoj čas turški poročnik na Dunaji) bo menda imenovan za governorja izhodne Rumelije. Mož je bojda bolgarskega rodu, in tudi kristjanom prijazen.

V **Macedoniji** ustanek še ni potihnil. Nedavno še je bila praska med ustaši pod Marinovem in med Turki. Glavni vodja ustašev je bojda Črnogorec Božkovič.

Na Angleškem je govoril John Bright zoper angleško vlado in rekel, da so včasih Angleži narodom svobodo prinašali, zdaj jih pa v sužnost tlačijo, kakor Disraeli Bolgare, ktere sili, naj pod turškim jarmom ostanejo. Tudi se je vojska s Culukafri čisto po nepotrebnem začela in slabo napreduje.

Na Ruskem se svet hudo meša. V Rostovu na Donu so se ljudje zbrali, in šturmalili hišo policije, ter vse razdejali in vsa pisma vničili. V naglici je pridrla 160 kozakov, da so množico razkropili. — Car je razdelil vso Rusijo v šest okrajev, Petersburg, Moskva, Harkov, Odesa, Kiev in Varšava. Na čelo vsakega okraja se bo postavil en general z velikimi pravicami, da bo imel v oblasti življenje in premoženje podložnih. Za Petrograd je imenovan Gurko, za Odeso Tottleben, za Harkov pa Loris-Melikov.

kislega fižola, na katerem je še par cinkev olja, solate ali krompirja toliko, da si prazni želodec do dobrega napolni ter potem prav lahko gre spat na kak hlev v mrvo. Pri njem se toraj ne gleda toliko na dobroto jedil, kolikor na množino, po tem se ravna in si ohrani svoje goste vkljub ljudski kuhinji, kjer se za isti denar dobi morda bolje, pa tudi manj. — V svojem obnašanju je bolj krščansk, pijanosti ne trpi, pa tudi kletvine ne, in kedar zveni poldan ali „ave Marijo“, sname kapico z glave ter moli svojim gostom angeljsko češčenje. Hram njegov toraj ni jama raznih strasti, zvečer se kmalu zapre in policija nikdar ne goni njegovih gostov spat, toraj mu ni treba plačati nikdar kazni zavoljo prepoznega zapiranja, kar doletava druge gostilničarje celó pogosto. —

Tako bi bil popisani gostilničar po vseh svojih razlikah, le nekaj še ostane, kar se ga drži in to je:

Natakar ali kletar (spiritus serviens). Nahaja se le po gosposkih gostilnicah in je tuja k nam presajena rastlina. Največ ga prihaja zdaj k nam iz Nemčije, ker se tega blaga tam največ pridela, zato malokteri slo-

venski zna in se strašno čudi, če ga v gosposki obleki ogovoriš slovenski; v obraz ti svojega zaničevanja zaradi te nevednosti ne pokaže, pač pa na varnem kraju v družbi svojih pajdašev, izmed katerih ti bo potem jedi in pijače prinesel najnižji; pri plačevanju pa moraš paziti, da te nevednost tvoja ne stane 10—20 kr. preveč. Oblečen je elegantno, bel in črn, počesan pa kakor da bi ga polž oblezel. Če stoji vstric tebe, bo vsak rekel, da je on gospod, a ne ti. Naučen je posebno na „trinkgeld“, po tem te ceni in se ti tudi tako obnaša, če plačas vedno samo to, kar si jedel in zapil, ti bo hrbet obrnil, ako pa mu pustiš drobiž aliceló desetico, ti bo pomagal obleči suknjo, podal ti klobuk in te spremil do vrat s prikloni in raznimi priimki, do katerih nimaš še pravice.

Od svojega gospodarja se natakar odlikuje še po tem, da gostov ne ceni po bogastvu ali tem, kar so v življenju, marveč po „trinkgeldu“, zato ga boš videl velikim gospodom, kteri plačujejo le to, kar zajedó in zapijo, ravno tako počasi streči, kakor revežu, ki ima komaj toliko, da pije četrt litra vina ali vrček piva. Če za to kako robato sliši, je ne dá nazaj, nego

si jo le zapomni in povrača s tem, da dotičnemu nosi najslabšo pijačo in jed, kar se je more dobiti. Tudi ga pri računu rad vseka, posebno izurjen je v tem, če piše gostu račun na listek; kakor bi trenil, se utegne n. pr. dvojka (2) spremeniti v 12, 22, 32 itd., in to največ takrat, kedar je veliko ljudi; če ga pri tem zasačiš, se bo izgovarjal, da se je zmotil in ti dal nazaj, kar si preveč plačal, navadno pa ga ne bo nazaj, če boš še tako upil. Ako to potožiš gospodarju, ga bo ta pred tabo pač oštel, a to le na videz, zavoljo lepšega, zameril pa mu tega ne bo, ker je sam, ko je bil natakar ravno tako delal.

Kedar bije njemu prosta ura, je večji gospod, kakor ti, ki si mu par ur prej dal „trinkgeld“; če ga potem dobiš v kavarni, še ne pogleda te ne, za par petakov mu ni nič. Tudi si špoga ljubico, kako kletarico ali drugo, ktero morda celó vzame, kedar mu je greben toliko zrastel, da hoče začeti na svojo roko. Potem postane to, kar je bil njegov gospodar, ktereга v vsem posnema.

(Dalje prih.)

Izvirni dopisi.

Iz Črnikala na Primorskem

18. aprila. Nikdo se še ni iz tega primorskega kraja oglasil; blagovoli tedaj dragi „Slovenec“, te vrstice v svoje predale sprejeti. Ne daleč od tukaj se lahonstvo predržno šopiri ter še vedno v svojih prismojenih možganih kuha neumno misel, da bi bilo domovino pahnilo v žrelo nikdar site Italije. Ali temu lahonstvu so perute pristrižene vsled propada pri zadnjih volitvah v tržaški mestni in ob enem deželni zbor. Vendar svojega orožja še odložilo ne bode; čeravno premagano, je še bolj predržno. — Ali močno stoji jez na obalah Adrije, ne dá se omajati, in vedno krepkejši postaja, ker vsak dan se svoje narodnosti in svojih pravic bolj in bolj zaveda; ta jez zoper naliv lačne Italije je postavljen na trdo skalo zvestih neustrašljivih sinov Slave, kateri ima voliko moč v Dolini, ki si je po lanskem taboru sloveče ime pridobila. Od tukaj dobivamo bližnji in daljni sosedje nauke in izglede, od tukaj se razširja ogenj, ki ogreva srca z ljubeznijo do svoje domovine.

Lažnjivi laški dopisuni sanjajo po svojih zvitihi listih, da Istrani želé biti združeni z Italijo; ali drugače piše lažnjiv dopisun, drugače pa občuti Istrijan ali Primorec v svojem domoljubnem srcu. Ko je naš vrlí c. k. poštar in vel. posestnik g. Jože Pavlič sprožil misel, bi li ne bilo lepo, da bi obhajali tudi mi srebrno poroko Njih Veličanstev cesarja in cesarice, so vsi veseli in vneti pritrdili temu hvalevrednemu predlogu g. Pavliča, ter mu z veselo roko tudi v denarnih zadevah na pomoč prihiteli. Tako bomo s pomočjo tukajšnje duhovščine in c. k. finančne straže prav spodobno to slovesnost obhajati zamogli.

Večer poprej bodo po vsi fari goreli kresovi. V Črnekalu pa se bode slovesnost začela z zvonjenjem in streljanjem, potem se bodo zažgali kresovi pri starem gradu vrh vasi, zažigali se bodo raketeljni, pevci bodo s slovenskimi pesmami povišali slovesnost. Zvonik bo primerno razsvitljen, tako tudi hiša g. poštarja Pavliča, pri katerem se bo slovesnost končala s slovesnosti primernem govorom. Drugi dan pa bo ob 9. uri slovesna sv. maša, h kateri je povabljena tudi c. k. finančna straža. Živio Franc Jožef in Elizabeta!

Domače novice.

V Ljubljani 22. aprila.

(Cesarjeva dneva 23. in 24. t. m.) se bota v Ljubljani slovesno obhajala, o čemer smo že nekoliko poročali. O slovesni bakljadi in večernem obhodu, ktereга napravijo v sredo večer ljubljanska društva in mestna godba, bodo pevci ljubljanske čitalnice pred stanovanjem c. k. deželnega predsednika peli nekoliko pesem, zjutraj v četrtek bobudnica in na gradu 21 strellov, ob 10 slovesna sv. maša v stolni cerkvi, med katero bodo donele vojaške kanone z grada, opoldne bo dobilo 500 revnih ljudi na strelišči kosilo zastoj. Razen tega se bodo tudi po drugih farnih cerkvah obhajale slovesne sv. maše. Sploh bo ta dan za Ljubljano velik praznik, tudi vse šole imajo prosto ves dan.

(Knezoškof dr. Pogačar) se je podal večeraj z nagličem na Dunaj.

(Deputacija ljubljanskega mesta,) pri kateri je tud čast. gosp. Klun, odpeljala se je večeraj proti Danaju, danes pa že ima avdijenco pri cesarji. Ob istem času so se odpeljale še druge deputacije iz Kranjskega.

(„Beseda“ in ples) zadnjo nedeljo v čitalnici nista bila zeló obiskana, pa sta se vendar

vršila slovesno. Programa točke so izvajali čitalnični pevci z navadno izurjenostjo, gospa Ravnikarjeva pa slavnostni ogovor. Med nazočimi gosti je bil tudi deželni predsednik kranjski, vit. Kallina.

Razne reči.

— Vabilo k slovesnemu otvorenju katol. pol. čitalnice v Čepovan-u dné 27. aprila 1879 ob 6. uri zvečer, da se bo slavila srebrna poroka Nju Veličanstev. Spored: 1. Godba, „Cesarska himna“. — I. Pozdrav prvosednikov. — 2. Petje, „Čepovanska“. — II. Prolog. — 3. Godba, „Naprej“. — 4. Petje, „Cigani“. — III. Slavnostni govor. — 5. Petje, „U boj“. — 6. Godba, „Spomladanska“. — IV. Šaloigra: „Bog vas sprimi“. — 7. Godba, „Žežulinka“. — 8. Petje, „Radostno potovanje“. — V. Tombola. — Neudje plačajo ustopnine 20 kr. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Požar. Iz Slavine na Notranjskem se nam piše: Danes 20 t. m. med desetim sv. opravilom so v Kočah poleg Slavine pogorela tri gospodarska poslopja — pri Šlosarji, Toncu in Jernejevcu. Živino so oteli in hiše ubranili. Zavarovani so bili neki vsi trije gospodarji. Sodijo, da je bilo zažgano iz hudobije.

— Poziv! Odbor „Glasbene Matice“ je v poslednji seji odločil, da se dajo vse od l. 1874. do zdaj izdane pesmi in muzikalije za 6 gld. onim društvom ali onim osobam, koje pristopijo kot udje k „Glasbeni Matici“.

Zapisnik kaže, da imajo vsa do zdaj izšla dela tržne vrednosti 14 gld. 70 kr. Čitalnice knjigarne, pevski zavodi in prijatelji petja in godbe morajo toraj po prav ugodni ceni pridobiti lepo zbirko glasbenega gradiva. Navod k oddaji omenjenega blaga po tako mali ceni dala je želja, po tem potu pridobiti si novih članov in spraviti muzikalije med svet, kamer so namenjeni.

Prihodnje bode izdala „Glasbena Matica“ zbirko priljubljenih narodnih pesmi, ki so prirejene za glasovir in petje.

Kdor se vpiše kot novi ud „Glasbeni Matice“ in plača 6 gld., dobi sledeča dela:

„Glasbena Matica“ je do zdaj na svitlo dala nasledne muzikalije:

1. „Želje“, samospev za bariton ali alt s spremljevanjem glasovira, uglasbil Anton Nedvéd — 40 kr.

2. „Glasbena Matica“, I. zvezek, moški zbori in čveterospevi, (partitura in glasovi) — 80 kr.

3. „Sveta maša“, za sopran, alt, tenor in bas, uglasbil Daniel Fajgelj — 80 kr.

4. „Po jezeru bliz Triglava“ ilustracija slovenske narodne pesmi za glasovir, uglasbil Ant. Foerster — 1 gld. 20 kr.

5. „Kranjska dežela“, samospev za bariton ali alt s spremljevanjem glasovira uglasbil Ant. Nedvéd — 30 kr.

6. „Glasbena Matica“, II. zvezek, moški zbori in čveterospevi, (partitura in glasovi) — 70 kr.

7. „Zdihljaji k Mariji Devici naši ljubi gospej presvetega srca“, čveteroglasni napevi, uglasbil Pater Angelik Hribar — 1 gld. 20 kr.

8. „Glasbena Matica“, III. zvezek. V spomin Anton Janežiču o slovesnem razkritji spomenika v Lešah. Na plošči iz mramorja zlatoblestečej. Kantata za moški zbor, uglasbil Ant. Stoeckl, (partitura) — 20 kr.

9. „Oče pojdite domu“, moški zbor s samospevom za bariton, uglasbil P. Angelik Hribar — 20 kr.

10. „Glasbena Matica“, IV. zvezek, moški

zbori in čveterospevi, (partitura) — 1 gld. 40 kr.

11. „V spomin Anici“, mazurka koncertna uglasbil Ant. Stoeckl — 80 kr.

12. „Milotinke“, I. zvezek, slovenske pesmi za en glas in glasovir zložil dr. B. Ipavec 70 kr.

13. „Milotinke“, II. zvezek, slovenske pesmi za en glas in glasovir, zložil dr. B. Ipavec — 70 kr.

14. „Slovenske pesni“, II. zvezek za en glas in glasovir uglasbil dr. B. Ipavec — 70 kr.

15. „Milotinke“, III. zvezek, slovenske pesmi za en glas in glasovir, zložil dr. Benj. Ipavec — 70 kr.

16. „Moje sanje“, romanca za gosli s spremljevanjem glasovira uglasbil Franjo Krežma — 1 gld. 10 kr.

17. „Glasbena Matica“, V. zvezek, slovenske pesmi za štiri ali pet moških glasov — 1 gld. 40 kr.

18. „Glasb. Matica“, VI. zvezek „Zvončki ubrani“ pesmi za sopran, alt, tenor in bas, uglasbil dr. B. Ipavec — 1 gld. 40 kr.

V Ljubljani dne 14. aprila 1879.

Odbor „Glasbene Matice“

Listnica vredništva.

Gosp. J. P. v N. Toliko pravice nam morate že pustiti, da sami odločimo, kaj je za naš list, kaj ne, če bi tudi ne bili za vse, kar se v listu tiska, odgovorni edini mi. Marsikak dopis je mikaven samo za en kraj ali celó samo za tistega, ki ga piše, pri vsem tem pa včasih tak, da ga ne moremo objaviti, če za njegovo resničnost ni dosti prič. Marsikteri dopis pa je, čeravno popolnoma resničen, vendar tako štiliziran, da pri naši sedanjí tiskovni svobodi državnega pravdnika naravnost ščuje na nas. Če toraj te vrste dopisov ne tiskamo ali jih zeló premenimo, se nam pač ne sme podtikati nič drugega, ko gola previdnost in skrb za list. Odločno pa moramo odbijati od sebe naltolcevanje, da kakega dopisa le za to ne sprejmemo, ker ga je ta ali oni pisal, ali da smo se dali celó po njegovem nasprotniku podkupiti. Dopisi, ki so čisto osobnega zadržaja, drugače pa brez vse politične, narodne ali druge splošne važnosti, nam sploh niso po volji, ker nas skušnja učí, da se po njih vnemajo prepogosto domači prepíri, ki niso nikomur po volji in tudi listu na kvar. — Če tu pa tam tudi kako besedo, ali obliko zamenimo z drugo, zgodi se to le večini naših bralcev na ljubo. Ni namreč vsak tako zveden v raznih jezikih, da bi vsako tujo ali na novo skovano besedo brez pojasnila razumel. — Mislímo, da bote po teh razlogih sprevideli, da ste nam s svojim ostrim pisom krivico storili.

Eksekutivne dražbe.

23. aprila. 3. Žabkarjevo iz Podubice, 3. Rozinovo z Vel. podloga, 3. Javerškovo iz Gornjih dulj, 3. Selakovo iz Zavrata, 3. Jordanovo z Zameška, 3. Gallovo s Površja, 3. Šolarjevo z Viher, — vse v Krškem. 3. Mekindovo iz Cirknice v Logacu. 3. Javornikovo z Iga v Ljubljani, 3. Pribovžkovo s Senuče v Krškem, 3. Požlepovo s Plešive, 3. Klemenčičevo s spodnje Šiške, 3. Šušterčičevo z Jezera, 3. Kikeljevo z Iške Ipke, 3. Japeljevo z Iga, — vse v Ljubljani. 3. Mausserjevo v Krškem, 3. Kovačevo s Preserji na Vrhniki, 3. Kastalicevo s Klečeta v Žužemberku, 3. Blatnikovo z Žvirč v Žužemberku, 3. Jurečičevo s Črešene v Krškem, 3. Vidmarjevo z Begunj v Logacu, 1. Starešičevo s Krasine v Metliki, 1. Berglezevo z Repča v Ljubljani, 1. Judežovo z Gorice, 1. Blaževo z Doba, 1. Merčunovo z Moravč, — vse na Brdu, 1. Bohinčevo z Visokega v Kranji, 1. Šokličevo z Bistrice v Radoljci.

Bratoma Jasenic,

ki sta šla v lani cvetni teden proti Belemu gradu in sta morebiti kje na Jugu, naznanjam, da sem zdaj doma v Kamniku, in naj eden ali drugi, če mute vrstice v roke pridejo, naznani, kje da sta? Ako bi kak jugoslovanski ali srbski list hotel to dalje naznaniti, bi skrbni materi močno vstregel.

Roza Jasenic.